Overzicht van onderzoek en publicaties

Familie en forensische geestelijke gezondheidszorg

Familieplatform vzw

Laatst bijgewerkt: oktober 2026

Familieplatform

In dit overzichtsdocument vind je een selectie van relevante publicaties over familie en forensische geestelijke gezondheidszorg, telkens met een korte samenvatting. Het overzicht is niet volledig, maar bundelt een aantal waardevolle artikels, rapporten en opiniestukken. Je vindt hier zowel eigen publicaties van Familieplatform (al dan niet in samenwerking met andere onderzoeksinstellingen) als ander relevant onderzoek rond dit thema.

Heb je vragen over een publicatie, zag je een fout of wil je zelf een publicatie toevoegen?
Mail naar info@familieplatform.be

Inhoud

Publicaties Familieplatform 3

- Van Gysel, L., Pouille, A., Cappon, L., Steeman, K., & Rowaert, S. (2025). Brug tussen (familie-)ervaringsdeskundigheid en forensische GGZ: de visie van professionals. Verslaving & Herstel, 5(1), 18–28. 3

Andere relevante publicaties 3

- Rowaert, S., Tingleff, E. B., Hörberg, U., Vandevelde, S., & Lemmens, G. (2025). Has family engagement finally gained foothold in forensic mental healthcare? International Journal of Mental Health Nursing, 34(1), Article e13486. 3
- Vestphal, T. K., Gildberg, F. A., Jørgensen, R., Rowaert, S., & Tingleff, E. B. (2023). Experiences of family caregivers in forensic mental health care-A qualitative evidence synthesis. *Journal of psychiatric and mental health nursing, 30*(4), 663–678..... 3
- Rowaert, S., De Pau, M., De Meyer, F., Nicaise, P., Vander Laenen, F., & Vanderplasschen, W. (2022). Voices to be heard : understanding family perspectives in forensic care trajectories. Frontiers in Psychiatry, 13. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2022.1022490 4
- Rowaert, S., & Vandevelde, S. (2016). De ervaringen, noden en behoeften van familieleden tijdens het herstelproces van een delictpleger met een psychiatrische problematiek, met aandacht voor een sterktegericht perspectief. In T. Vander Beken, E. Broekaert, K. Audenaert, F. Vander Laenen, S. Vandevelde, & W. Vanderplasschen (Eds.), *Sterktes van mensen : sterktegerichte strategieën voor het ondersteunen van mensen met een psychiatrische problematiek die strafbare feiten pleegden* (pp. 169–186). Maklu..... 4

Publicaties Familieplatform

Van Gysel, L., Pouille, A., Cappon, L., Steeman, K., & Rowaert, S. (2025). Brug tussen (familie-)ervaringsdeskundigheid en forensische GGZ: de visie van professionals. Verslaving & Herstel, 5(1), 18–28.

De inzet van (familie-)ervaringsdeskundigen krijgt steeds meer aandacht in de geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg, maar in de forensische GGZ staat dit nog in de kinderschoenen. Dit onderzoek bracht de opvattingen van professionals in Vlaanderen in kaart over hoe (familie-)ervaringsdeskundigen kunnen worden ingezet. Op basis van de bevindingen werden praktische richtlijnen opgesteld voor een draaiboek dat organisaties helpt om deze expertise structureel te verankeren. Zo kunnen familie-ervaringsdeskundigen een verbindende rol spelen tussen cliënten, hun naasten en hulpverleners, en bijdragen aan een herstelgerichte aanpak. De inzichten uit dit onderzoek kunnen ook breder ingezet worden in andere sectoren van de GGZ en verslavingszorg.

Bekijk hier een samenvatting van het onderzoek in een infographic.

Bekijk hier de reflecties van familie-ervaringsdeskundigen op dit onderzoek.

Andere relevante publicaties

Rowaert, S., Tingleff, E. B., Hörberg, U., Vandevelde, S., & Lemmens, G. (2025). Has family engagement finally gained foothold in forensic mental healthcare? International Journal of Mental Health Nursing, 34(1), Article e13486.

Deze studie onderzoekt hoe hulpverleners in de forensische geestelijke gezondheidszorg (FZGG) in Vlaanderen familiebetrokkenheid ervaren en hoe dit evolueerde tussen 2015 en 2021. Hoewel er stappen zijn gezet om familie meer te betrekken, blijft de integratie in de praktijk en organisaties beperkt. Professionals ervaren verschillende drempels, zoals tijdsgebrek, beperkte middelen en een sterke focus op de patiënt. De studie benadrukt dat meer aandacht nodig is voor samenwerking met families en familieorganisaties, evenals een cultuurverandering richting meer familiebetrokkenheid. Verdere studies met meerdere betrokken partijen zijn nodig om deze evolutie te versterken.

Vestphal, T. K., Gildberg, F. A., Jørgensen, R., Rowaert, S., & Tingleff, E. B. (2023). Experiences of family caregivers in forensic mental health care-A qualitative evidence synthesis. *Journal of psychiatric and mental health nursing, 30*(4), 663–678. https://doi.org/10.1111/jpm.12910

Dit artikel brengt via een literatuurstudie de ervaringen in kaart van familieleden die zorgen voor iemand binnen de forensische geestelijke gezondheidszorg (FZGG). De kwalitatieve synthese toont aan dat deze mantelzorgers vaak een grote emotionele en praktische belasting ervaren, onder meer door geweld, schuldgevoelens en een beperkte betrokkenheid bij de behandeling. Daarnaast verloopt de samenwerking met zorgprofessionals voor veel familieleden moeizaam, wat gevoelens van machteloosheid en wantrouwen versterkt en hen dwingt om zelf actief op te komen voor hun naaste. Ondanks deze uitdagingen blijven zij sterk betrokken en nemen ze vaak een rol op als pleitbezorger. De studie onderstreept het belang van betere communicatie en samenwerking tussen hulpverleners en familie om zowel de zorgkwaliteit als het welzijn van mantelzorgers te verbeteren.

Rowaert, S., De Pau, M., De Meyer, F., Nicaise, P., Vander Laenen, F., & Vanderplasschen, W. (2022). Voices to be heard : understanding family perspectives in forensic care trajectories. Frontiers in Psychiatry, 13. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2022.1022490

Deze studie onderzoekt hoe familieleden het zorgtraject ervaren van personen die als niet-crimineel verantwoordelijk (PNCR) worden beschouwd binnen de forensische psychiatrie. Via semigestructureerde interviews met 21 familieleden werd met thematische analyse nagegaan welke ervaringen en noden de familieleden hebben. De resultaten tonen dat familieleden te maken krijgen met stigma en zich zorgen maken over de toekomst van hun naaste. Ze ervaren verschillende drempels in het zorgtraject, zoals beperkte betrokkenheid, gebrekkige informatie, moeilijke bezoekregelingen en problemen bij overgangen tussen afdelingen. Daarnaast benadrukken ze het belang van sociale ondersteuning en een gelijkwaardige samenwerking met hulpverleners. De studie wijst erop dat rechtvaardige en transparante procedures essentieel zijn voor het herstel van zowel familieleden als patiënten.

Rowaert, S., & Vandevelde, S. (2016). De ervaringen, noden en behoeften van familieleden tijdens het herstelproces van een delictpleger met een psychiatrische problematiek, met aandacht voor een sterktegericht perspectief. In T. Vander Beken, E. Broekaert, K. Audenaert, F. Vander Laenen, S. Vandevelde, & W. Vanderplasschen (Eds.), *Sterktes van mensen : sterktegerichte strategieën voor het ondersteunen van mensen met een psychiatrische problematiek die strafbare feiten pleegden* (pp. 169–186). Maklu.

Het hoofdstuk uit dit boek beschrijft de ervaringen, noden en behoeften van familieleden van delictplegers met een psychiatrische problematiek binnen een forensische context. Het is gebaseerd op een literatuurstudie waarin bestaande onderzoeken worden samengebracht, met aandacht voor zowel problemen als een sterktegericht perspectief. De resultaten tonen dat familieleden een hoge draaglast ervaren, gekenmerkt door stress, stigma, emotionele belasting en sociale isolatie. Ze worden geconfronteerd met bijkomende uitdagingen zoals geweld, contact met justitie en een gebrek aan ondersteuning en informatie vanuit hulpverlening. Tegelijk blijven families een cruciale rol spelen in het herstelproces en ontwikkelen ze vaak veerkracht en copingstrategieën. Het hoofdstuk benadrukt het belang van betere ondersteuning, communicatie en betrokkenheid van familieleden, evenals het versterken van hun krachten binnen de zorgcontext.